

ФАРМАЦЕВТИЧНА КУЛЬТУРА І ФАРМАЦЕВТИЧНА ОСВІТА

Панасенко О. І., Гоцуля А. С., Лимаренко І. Л., Буряк В. П.

Запорізький державний медичний університет

Запорізький медичний коледж

м. Запоріжжя, Україна

andrey_goculya@mail.ru

Фармацевтичний простір України, у якому функціонують різні суб'єкти системи лікарського обігу, поступово зрушується на принципово новий рівень. Розвиток відбувається за рахунок таких базових факторів як компетентність та якість фармацевтичної діяльності. У зв'язку із цим загострюється зацікавленість до рівня знань провізорів та фармацевтів і збільшуються вимоги до їх практичних знань та навичок.

У фармацевтичних організаціях України (фармацевтичні факультети медичних ВНЗ, аптечна мережа, фармацевтичні заклади, фармацевтичні фабрики та токсикологічні відділення обласних бюро судово-медичної експертизи) працює більш як 50000 спеціалістів із фармацевтичною освітою. З них 42 % провізори і 58 % – фармацевти. Біля 95 % провізорів та 96 % фармацевтів мають відповідні кваліфікаційні сертифікати. Слід зауважити, що за останні п'ять років відмічається зріст питомої ваги спеціалістів, які мають кваліфікаційні категорії, ці показники склали майже 35 % серед провізорів та 25 % серед фармацевтів. Найбільш висока питома вага спеціалістів, що мають кваліфікаційні категорії, відзначається у Київській, Харківській, Запорізькій та Львівській областях. Співвідношення провізорів та фармацевтів в Україні складає майже 1:2. Із наведеного аналізу можливо зробити висновок про кількісний та якісний зріст персоналу фармацевтичних закладів, і проте наведені вище результати соціологічних досліджень дозволяють загострити увагу на деяких негативних явищах та на неповній відповідності фармацевтичного персоналу сучасним соціальним та професійним вимогам.

З нашої точки зору джерело цих негативних моментів криється як у індивідуальних якостях випускників фармацевтичних навчальних закладів, так і у

самій системі фармацевтичної освіти. У значному ступені це стосується вищої школи. Система середньої фармацевтичної освіти, з нашої точки зору, готує якісних спеціалістів для практичної фармації. Значна увага на середньому рівні фармацевтичної освіти приділяється питанням побудови комунікативних відношень фармакології, фармацевтичного маркетингу, нових технологій реалізації фармацевтичної продукції.

В умовах, коли діяльність вищої фармацевтичної освіти все більш ускладнюється, вона повинна забезпечувати спеціалісту можливість бути одночасно і інтелігентом, і спеціалістом вузькопрофільної ділянки та членом складної системи співтовариства людей. Безумовно, що якість фармацевтичної освіти у значній мірі залежить від економічного забезпечення, наявності висококваліфікованих викладачів, матеріально-технічної бази.

Відповідно до принципів світової системи освіти у XXI ст., що визначені ЮНЕСКО, в основі моделі сучасної фармацевтичної освіти повинні бути закладені етика професії, єдність особистості та світосприйняття, фармацевтична культура і свідомість. Підготовка спеціалістів по запропонованій моделі дозволить на практиці:

- забезпечити єдність фармацевтичної освіти та практичної фармації в сучасних умовах їх різноманітності;

- формувати у студентів позитивну мотивацію до освіти на основі здобутих знань на рівні високопрофесійної підготовки;

- гарантувати випускникам фармацевтичних навчальних закладів виконання функціональних зобов'язань відповідно до їх здібностей та інтересів.

В процесі підготовки спеціалістів відбувається акумуляція і становлення пізнавальної діяльності та усвідомлення студентами змісту, функцій і структури фармацевтичної діяльності через вирішення конкретних завдань.

Яким же вимогам повинен відповідати провізор (фармацевт)? Безумовно, бути професійно компетентним. З нашої точки зору, професійна компетентність складається з:

- спеціальної компетентності – володіння знанням фармако-терапевтичних, фармхімічних, хіміко-токсикологічних, фармакогностичних, біохімічних та медичних предметів;

- керівничої компетентності – володіння знанням законів та правил викладацької діяльності, формування колективу та розвитку фармацевтичного бізнесу;

- психологічна компетентність – володіння знанням психології спілкування з партнерами по спільній праці;

- правова компетентність – володіння знанням нормативної та правової бази фармацевтичної діяльності, ступеня відповідальності за її невиконання.

Дані літератури свідчать, що 90% випускників вважають, що за роки навчання вони здобули вміння проводити науково-дослідницьку роботу, 60% відзначають, що за цей період вони здобули такі якості як відповідальність, самостійність, цілеспрямованість, здатність до творчості, комунікабельність та впевненість. Це свідчить про те, що більшість абітурієнтів приходять до навчальних закладів із достатньо високими характерологічними якостями.

Крім того, інтеграція України до Європейської спільноти та інтеграція у європейську систему освіти, приєднання до Болонського процесу, який передбачає дворівневу систему вищої освіти (бакалаврат, магістратура). Безумовно, проведення інтеграційних процесів потребує диференційного підходу у залежності від якості педагогічного персоналу та висновків експертів про якість підготовки спеціалістів для навчальних закладів. Середня фармацевтична школа готує спеціалістів за програмами та навчальними планами, які після доопрацювання можуть відповідати рівню підготовки фармацевтів-бакалаврів при чотирьохрічному терміні навчання. Програма підготовки бакалаврів забезпечує можливість інтеграції до структури ВНЗ, які відповідають за підготовку фармацевтів-магістрів.

Ми передбачаємо, що зміни у системі підготовки фармацевтів потребують доопрацювання програм та навчальних планів з усіх дисциплін. Ця праця повинна бути проведена відповідно до потреб фармацевтичної освіти та фармацевтичного ринку. Все це дозволить розвивати високоморальну, соціально зрілу, творчо активну особистість майбутнього фармацевта.